

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor

tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82

E-pošta: info@kmetijski-zavod.si, <http://www.kmetijski-zavod.si/>

**KGZS – Zavod Maribor
Vinarska ulica 14
2000 Maribor**

**Selekcijsko trsničarsko
središče Ivanjkovci**

POROČILO O DELU JAVNE SLUŽBE V VINOGRADNIŠTVU ZA LETO 2021

1.1 Pravna podlaga

1. Zakon o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15 in 27/17);
2. Uredba o javnih službah strokovnih nalog v proizvodnji kmetijskih rastlin (Uradni list RS, št. 60/17).

1.2 Cilji dejavnosti JS v vinogradništvu v obdobju 2018-2024

Program dela javne službe temelji na strategiji razvoja in ukrepov kmetijske politike za vinogradništvo. Večletno strokovno delo je do sedaj potekalo na področju strokovnih nalog selekcija in introdukcija ter na področju vzdrževalne selekcije v matičnih vinogradih z namenom zagotavljanja izhodiščnega razmnoževalnega materiala.

Cilji JS v vinogradništvu, ki jih zasledujemo v obdobju 2018-2024, so naslednji:

- ohranjanje in povečanje obsega vinogradniških površin,
- krčitev starih neekonomičnih vinogradov,
- sajenje primernih sort na določeno lego.

Po pojavu trsne uši se je začelo z načrtno in sistematično selekcijo oziroma odbiro trt, kjer se za razmnoževanje ohranjajo najboljše trte v skladu s selekcijskim ciljem, izločajo pa neprimerne trte. Z ustrezno selekcijo domačih klonov sort vinske trte, ki v naših podnebnih in talnih razmerah dajejo kakovosten in stalen pridelek, poteka nadzorovano uvajanje odbranih klonov v redno pridelavo. Z uradno potrditvijo 29 klonov je slovenskim vinogradnikom in trsničarjem na razpolago trsni material navedenih klonov desetih sort za sajenje vinogradov. Da so bili naši kloni uspešni pri potrošnikih na domačem in tujem trgu sadilnega materiala vinske trte dokazuje dejstvo, da so cepljenke slovenskih klonov v preteklosti zavzemale 40 % proizvodnje certificiranih cepljenk, pri cepičih pa je bil ta delež okrog 70 %, danes pa delež cepičev slovenskih klonov predstavlja dobrih 60,0 % v Sloveniji pridelanih certificiranih cepičev vinskih sort. Delež cepljenk se je v zadnjem letu občutno zmanjšal (pod 30 %), odvisno od posameznih sort, ker v Sloveniji obnova vinogradov ni potekala v skladu s sprejetimi plani v preteklosti in je precej pod osnovno reprodukcijo. V vinogradniški in trsničarski proizvodnji smo v negotovem obdobju s krizo pri prodaji tako razmnoževalnega in posledično sadilnega materiala tudi zaradi zmanjšanja naročil stalnih kupcev iz tujine pri večjih trsničarjih.

Program dela Javne službe v vinogradništvu na KGZS Kmetijsko gozdarskem zavodu Maribor je v letu

2021 potekal v Oddelku Selekcijsko trsničarsko središče Ivanjkovci. Izvajali sta se nalogi:

1. Selekcija vinske trte v vinorodnih deželah Podravje in Posavje,
2. Zagotavljanje izhodiščnega razmnoževalnega materiala vinske trte v vinorodnih deželah Podravje in Posavje.

Podizvajalca pri nalogi Selekcija sta bila Kmetijski inštitut Slovenije in Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Maribor. Pri izvajanju nalog smo sodelovali tudi z enološkim laboratorijem matičnega zavoda ter z JSKS in JSZVR. Službi izvajata programe dela v oddelkih KGZS Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor in sta se po dogovoru vključili v naše delo ali pa sta nam pomagali z nasveti in s svojim strokovnim znanjem

1. NALOGA: Selekcija vinske trte v Podravju in Posavju

Osnova celotnega selekcijskega programa je pozitivna množična selekcija, katere namen je odbira posameznih trt, ki so najprimernejše za nadaljnje razmnoževanje. Odrbane trte se kot predklonski kandidati vključijo v klonsko selekcijo v okviru katere se preveri zdravstveno stanje in sortne lastnosti klonskega kandidata. Klonska selekcija se zaključi s preverjanjem uporabne vrednosti (mikrovinifikacije) klonskih kandidatov, ki so v predhodnih fazah ustrezali zdravstvenim in tehnološkim kriterijem ter z uradno potrditvijo novega klona.

Pozitivna množična selekcija poteka v rodnih vinogradih in traja najmanj tri leta. Trte se pregleduje in ocenjuje le vizualno, iz populacije pa se izloča tuje trte in trte, ki kažejo znake bolezni. Selekcija se izvaja dvakrat letno, praviloma junija in pred trgatvijo, ko se ocenjuje tudi tehnološka vrednost trt. Trte, ki ne kažejo znakov bolezni in so v treh letih dobro ocenjene, se tako uporabi za pridelavo standardnega razmnoževalnega materiala ali za nadaljevalno klonsko selekcijo. Množično selekcijo se opravlja v sortno čistih vinogradih. To pa ni vedno mogoče pri selekciji lokalnih sort, ki so se ohranile kot posamezne trte.

V letu 2021 smo nadaljevali s pozitivno množično selekcijo, spremljali starejše populacije in vodili selekcijske knjige za sorte Rumeni muškat (lokacija Prožinska vas), Muškat ottonel (lokacija Bizeljsko), Šipon, Laški rizling, Dišeči traminec in Chardonnay (lokacije Ulm, Banovina, Dvorišče in Škrjanec). Poleg selekcijskega dela je bilo poskrbljeno tudi za osnovno oskrbo in zaščito trt.

V Podravju smo nadaljevali s klonsko selekcijo pri gospodarsko pomembnih sortah: Muškat ottonel, Rumeni muškat, Sivi pinot, Šipon, Laški in Renski rizling. Pri teh sortah smo po selekcijskem programu v letu 2021 nadaljevali s spremljanjem materiala in vodenjem selekcijskih knjig. Pri Muškat ottonelu je vključenih 8 klonskih kandidatov (lokacija Litmerk), pri Rumenem muškatu 7 klonskih kandidatov (lokacija Svetinje), pri Sivem pinotu 5 klonskih kandidatov (lokacija Krč), pri Laškem rizlingu 5 klonskih kandidatov (lokacija Gomila) ter pri Šiponu 2 klonska kandidata (lokacija Pavlovski vrh) in Renskem rizlingu 2 klonska kandidata (lokacija Pavlovski vrh). Navedeni klonski kandidati so bili primerno oskrbovani. Pri klonskih kandidatih Muškat ottonela in Sivega pinota smo opravili meritve parametrov rasti in rodnosti ter planirane mikrovinifikacije z analizami mošta. Po končanih fermentacijah so bili opravljeni pretoki, žveplanja, analize vsebnosti žvepla in senzorične kontrole s pomočjo specialistov JSKS in sodelavcev FKBV. Opravljene so bile tudi osnovne analize vin. Pri klonskih kandidatih sorte Rumeni muškat smo vinifikacije izvedli skupaj s Kmetijskim inštitutom Slovenije. Pri sorti Traminec so bili na lokaciji Janžev vrh izmed stare izvorne populacije odbrani tipi traminca z manj zbitim in nekoliko manjšim grozdom. Trte posajenih klonskih kandidatov v Radgonskih goricah so po sajenju dvakrat močno pozeble, zato smo v letu 2021 ponovno narezali cepiče iz izvornih trt in si razmnožili cepljenke, ki jih bo potrebno posaditi na novo lokacijo ali posaditi obstoječo parcelo.

Delo je po programu potekalo tudi v Posavju. V letu 2021 smo nadaljevali s postopkom potrjevanja klonskih kandidatov Kraljevine ter poskrbeli za osnovno oskrbo in zaščito trt pred boleznimi. Ovrednotili smo manjkajoče OIV deskriptorje, opravili dodatne teste in pripravili dokumentacijo za oddajo pristojnim službam. Pri klonskih kandidatih Modre frankinje smo spremljali fenofaze in pojav bolezni, pripravili vzorce za zaključna serološka testiranja in PCR teste, ki so jih opravili v pooblaščenem laboratoriju ter opravili večino opisov po OIV deskriptorjih, preizkus cepilnosti, meritve pridelka lesa in združeno vinifikacijo. Ob trgatvi smo analizirali mošt in v postopku maceracije spremljali vsebnost jabolčne kisline in hlapnih kislin ter razkis zaključili z uporabo mlečno kislinskih bakterij. Po končanem razkisu so bili opravljeni pretoki, žveplanja, analize vsebnosti žvepla in senzorične kontrole. Pri klonskih kandidatih bele vinske sorte Rumeni plavec, ki so bili posajeni na lokaciji Jablance pri Kostanjevici v letu 2020, smo v minulem letu začeli z vodenjem selekcijske knjige.

V zadnjih letih nam ob zgodnjem začetku trgatve ostane malo časa za pregled terena na različnih lokacijah in eventualni izbor dodatnih klonskih kandidatov ter starejših populacij. Tako smo uspeli evidentirati nove lokacije (Bizeljsko, Dragučova, Ljutomersko Ormoške gorice...), vinograde s trtami pa bo potrebno pregledati v času zorenja, ko se lahko vizualno oceni pridelek grozdja in lesa.

Preglednica 1: Letni cilji in kazalniki za doseganje letnih ciljev in kazalnikov za nalogo selekcija v Podravju in Posavju

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev
Izvajanje postopkov klonske selekcije meritve parametrov rasti in rodnosti opravljene mikroviniifikacije	Opravljen meritve pri klonskih kandidatih Muškat ottonela in Sivega pinota ter Rumenege muškata 20 mikroviniifikacij pri klonskih kandidatih Muškat ottonela in Sivega pinota ter Rumenege muškata
Izvedba zaključnih seroloških testiranj pri Modri frankinji, Renskem rizlingu in Šiponu ter osnovnih testiranj pri Muškat ottonelu predvidenih od 1500 do 2500 seroloških testov	Zaključni serološki testi za klonske kandidate Modre frankinje, Renskega rizlinga in Šipona (1.650 testov) Osnovni testi pri klonskih kandidatih Muškat ottonela (695 testov)
Strokovni prispevki na srečanjih in posvetih število prispevkov, najmanj eden	Vpliv redčenja pri klonih Laškega rizlinga na pridelek, mošt in parametre vina (soavtorstvo s sodelavci iz Kmetijskega inštituta Slovenije)
Lastno izobraževanje obisk vsaj enega izobraževanja (simpozij, kongres, posvet)	Integrirano varstvo vinske trte, esca in rez vinske trte Tolerantne sorte Primorske ter Podravja in Posavja Ekološko vinogradništvo in vinarstvo Trajnostno upravljanje z vinsko trto in mikrobiološka aktivnost vina Vinogradniški posvet v okviru Lombergarjevih dni Usposabljanje za pokuševalce vina, mošta in drugih proizvodov iz grozdja in vina
Sodelovanje na sejmu Agra, prerezu letnika in ostalih organiziranih ocenjevanjih vin število vzorcev na ocenjevanju, 2-5	4 vzorci na organiziranem ocenjevanju Prerez letnika na Zavodu Maribor Realizirano sodelovanje na sejmu Agra z vzorci vin, vinificiranih v kleti Litmerk na stojnici Zavoda Maribor v okviru KGZS
Prenos znanja: predavanja, delavnice, dnevi odprtih vrat Število delavnic, najmanj ena Dan vinogradnikov, eden Dan odprtih vrat, eden Število obiskovalcev, najmanj 30 na dogodek Število predavanj, dve ali več	Delavnica - zaradi epidemioloških razmer ni bila realizirana Dan vinogradnikov - 23. 6. 2021 Dan odprtih vrat - 1. 9. 2021 Število obiskovalcev: 35-70, odvisno od dogodka 3 predavanja: na dnevu vinogradnikov in dnevu odprtih vrat ter za udeležence izobraževanja NPK vinogradnik 19. aprila 2021 preko spleta

2. NALOGA: Zagotavljanje izhodiščnega razmnoževalnega materiala v Podravju in Posavju

Izhodiščni razmnoževalni material se zagotavlja v baznem vinogradu s pridelavo cepičev, v matičnjaku s pridelavo ključev podlag in s pridelavo baznih trsnih cepljenk. Pridelava baznega materiala poteka izključno v selekcijsko trsničarskih središčih, bazne trsne cepljenke pa so namenjene za sajenje novih matičnih vinogradov, kjer poteka pridelava cepičev kategorije certificiran in se s tem zagotavlja pridelava certificiranega razmnoževalnega materiala. Izvajanje naloge je nujno za oskrbo trsničarjev in vinogradnikov, ki se odločijo za sajenje matičnih vinogradov.

V kolekcijskem nasadu in v matičnjaku vremenske razmere v letu 2021 glede poteka same vegetacije niso bile najbolj ugodne. Po relativno toplih zimskih mesecih brez snega se je vegetacija začela konec marca, se v aprilu in maju zaradi ohladike ustavila ter se pozno poleti po padavinah močno potencirala. Tako so kasnejše vremenske razmere omogočale izredno intenzivno rast v obeh nasadih. Konec julija smo se tudi v minulem letu soočili s povečanimi simptomi bolezni esca, ki je pri nekaterih sortah zreducirala pridelek tako cepičev kot tudi grozdja. Glede na močnejši pojav bolezni smo v jesenskem času s pomočjo JSKS izvedli ukrep dendrokirurgije pri vseh sortah in trtah, ki so kazale simptome bolezni. Skupaj sodelavci iz JSKS in JSZVR smo pogledali in vizualno ocenili poskus, ki je bil pri sorti Sauvignon z ukrepom dendrokirurgije v različnih kombinacijah izveden v letu 2019. Kljub navedenemu smo ob ugodnih poletnih vremenskih pogojih za trto pridelali 7.205 kg grozdja za prodajo, enoletno pogodbo za odkup smo imeli sklenjeno s podjetjem Puklavec Family Wines d.o.o. Nekaj pridelanega grozdja je bilo porabljenega za vinifikacije v okviru strokovnih nalog.

V kolekcijskem nasadu Litmerk (GERK: 4157605, 4030182 in 4157609) je trenutno posajeno 3.586 baznih matičnih trsov 29 potrjenih klonov desetih sort: Sauvignon (3 kloni), Ranina (4 kloni), Dišeči traminec (3 kloni), Laški rizling (4 kloni), Šipon (5 klonov), Beli pinot (2 klona), Chardonnay (3 kloni), Renski rizling (3 kloni), Žametovka (1 klon) in Ranfol (1 klon). V manjši količini so v kolekciji posajeni tudi kloni STS Vrhpolje in klonski kandidati Modre frankinje (97 trt), ter klonska kandidata Kraljevine (194 trt), ki sta vključena v postopek uradne potrditve. V baznem matičnem vinogradu je mogoče letno pridelati med 130.000 in 170.000 cepičev (očes).

V matičnjaku Litmerk (GERK: 4030159) je posajeno 1.625 trt, od tega 1.363 trsov podlage K 5BB kl. 13-15 Gm, 128 trsov podlage 6M in 134 trsov podlage 8BČ, poteka pa pridelava ključev podlag, ki so v obeh selekcijskih središčih potrebni za zagotavljanje sadilnega materiala kategorije „baza“. V letu 2021 je bila rast ponovno izjemno intenzivna od meseca junija naprej, ko je nastopilo poletno obdobje z visokimi temperaturami in pogostimi padavinami. Z ampelotehničnimi deli smo bili dokaj učinkoviti. Zaradi neugodnih vremenskih razmer z nizkimi temperaturami, ko je vegetacija stagnirala, pa bo pridelek ključev gotovo nižji. Na nekoliko zmanjšan pridelek bo vplivala tudi toča. Poškodovana je mladice na robovih mize, ki jih protitočna mreža ne zaščiti po celi površini. Končna številka proizvodnje bo znana po zaključenih pripravi ključev podlag.

Glede na to, da zagotavljamo bazni razmnoževalni material za naše potrjene klone, smo iz matičnega nasada Litmerk v letu 2021 prodali 69.000 očes cepičev baza, medtem ko smo za lastno cepljenje narezali in pripravili 14.000 očes cepičev. V primerjavi z letom prej je prodaja cepičev ostala skoraj na ravni preteklega leta. Pri nekaterih sortah oziroma klonih bi bilo možno zagotoviti večje količine cepičev, vendar povpraševanja po njih ni bilo, najverjetneje zaradi neustreznega izbora sort. Iz matičnjaka je bilo pripravljenih 31.100 ključev podlag. Prodanih je bilo 14.400 ključev podlag pridelave 2020. Del pridelave podlag-17.700 ključev smo uporabili za lastno cepljenje, ki je bilo opravljeno v drugi dekadi aprila v letu 2021. Cepili smo potrjene klone glede na trenutno realizacijo prodaje in del za naročeno proizvodnjo ter nekaj sortimenta za potrebe naloge selekcija.

V repozitoriju so v povsem izoliranih razmerah posajene referenčne trte vseh potrjenih klonov, brezvirusne indikatorske rastline in novo razmnoženi potaknjenci. V letu 2021 smo oskrbovali repozitorij potrjenih klonov in razmnožene indikatorske rastline presadili iz lončkov v korita ter poskrbeli za ustrezno oskrbo rastlin. V rastlinjaku je možno tudi razmnoževanje klonov, očiščenih virusov s postopki kulture meristema v razmerah in vitro po programu predklonske selekcije ter izvedba indeksiranja za potrebe zdravstvenega preverjanja.

V bazni trsnici (GERKI: 4440697, 4721869 in 5266708) poteka razmnoževanje 29 klonov po naročilu trsničarjev ali ostalih kupcev baznega materiala ter pridelava cepljenk za potrebe strokovnih nalog. V

trsnici je potrebno poskrbeti tudi za vso klasično oskrbo in varstvo pred boleznimi in škodljivci. Tudi v letu 2021 nam je uslugo siljenja ter obdelavo in ukrepe varstva izvajalo podjetje Trsad d.o.o. iz Cvetkovcev, ki v selekcijskem središču kupuje cepiče in eventualno sadilni material.

V letu 2021 smo cepili 9.250 kom sortimenta naših klonov, kjer smo v povprečju pridelali 52,0 % prvorazrednih cepljenk, ki bodo šle v prodajo oziroma se bodo uporabile za sajenje v spomladanskih mesecih leta 2022. Opravili smo tudi cepljenje naročene proizvodnje genotipov za kolekcijske nasade, kjer je prodaja zagotovljena. Manjšo količino pa smo cepili za potrebe naloge selekcija. Lani so bile razmere za pripravo grebenov in za vlaganje siljenk v trsnico ugodne zaradi primerne vlage v tleh. Siljenke so zaradi nizkih temperatur začele z rastjo v prvi dekadi junija. Poletna otoplitev s pogostimi padavinami in visoko relativno zračno vlago v drugi polovici leta nam je povzročala težave pri varstvu pred glivičnimi boleznimi in zatiranju plevelov. V okviru lanske celotne proizvodnje smo v trsnici ponovno preverili možnost uporabe biorazgradljive folije avstrijskega dobavitelja za napravo grebenov. Pridelava na omenjeni foliji je vmesna z ekološkega vidika, odpadejo pa tudi stroški in delo, ki ga imamo z odstranjevanjem in odlaganjem folije pred izkopom. Glede na razpoložljive sorte in vsesplošno stanje v vinogradništvu je prodaja baznih cepljenk minimalna. Naročila baznega materiala so napovedana za prihodnjo sadilno sezono. V minulem letu je glede na naravo proizvodnje potekala maloprodaja cepljenk pridelave 2020 in eventualni ostanek pridelave 2019. Prodaja cepljenk je bila v letu 2021 nekoliko višja v primerjavi s predhodnim letom zaradi nekoliko višjega izplena in sajenja matičnih nasadov.

V kolekcijskem nasadu, matičnjaku in repozitoriju klonov smo v skladu z zakonodajo na tem področju opravljali redno vzdrževalno selekcijo. V sodelovanju z uradnim organom za potrjevanje (KIS/SUP) smo v postopku uradnega potrjevanja vsakoletne pridelave baznih cepičev naših klonov in baznih ključev podlag opravili terenske kontrolne preglede matičnih trsov. To kontrolo smo dolžni zagotavljati po "Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin" in "Pravilniku o trženju materiala za vegetativno razmnoževanje trte". Dodatne redne vizualne preglede na viruse, AT3, fitoplazme (rumenice), ESCO in RBDV virus ter ampelografske kontrole smo opravili tudi sami kot registrirani imetniki matičnih rastlin.

V skladu z zastavljenim ciljem so bila opravljena fenološka spremljanja določenih fenofaz za vse posajene klone v matičnem nasadu. Spremljali smo naslednje glavne fenofaze razvoja po sistemu B.G. Coombe-modificiran po Eichhorn & Lorenzu: volneni brst, odpiranje brstov, prvi list ločen od vršička, mladike dolge 10 cm, začetek cvetenja, polno cvetenje, nastavek, jagode velikosti graha, jagode se barvajo in povečujejo ter jagode zrele za trgatve.

Preglednica 2: Letni cilji in kazalniki za doseganje letnih ciljev in kazalnikov za nalogo zagotavljanje izhodiščnega materiala v Podravju in Posavju

Letni cilji	Kazalniki za doseganje letnih ciljev
Oskrba baznega vinograda in matičnjaka ter bazne trsnice evidenca tehnoloških ukrepov evidenca tretiranj	- Opravljeno 48 tehnoloških ukrepov - Opravljeno 33 tretiranj
Zagotavljanje baznih cepičev število prodanih cepičev 65.000-90.000 očes	- Prodano 69.000 očes cepičev - Za lastno cepljenje pripravljeno 14.000 očes cepičev
Zagotavljanje baznih ključev podlag število prodanih ključev 5.000-30.000	- Prodano 14.400 ključev podlag - Za lastno cepljenje porabljeno 17.700 ključev podlag
Zagotavljanje baznih trsnih cepljenk število prodanih cepljenk 5.000-10.000	- Prodano cca. 9.000 kosov cepljenk
Strokovni prispevki na srečanjih in posvetih število prispevkov, najmanj eden	- Vpliv redčenja pri klonih Laškega rizlinga na pridelek, mošt in parametre vina (soavtorstvo s sodelavci iz Kmetijskega inštituta Slovenije)
Sodelovanje na sejmu Agra, prerezu letnika in ostalih organiziranih ocenjevanjih vin število vzorcev na ocenjevanju, 2-5	- 4 vzorci na organiziranem ocenjevanju Prerez letnika na Zavodu Maribor - Realizirano sodelovanje na sejmu Agra z vzorci vin, vinificiranih v kleti Litmerk na stojnici Zavoda Maribor v

	okviru KGZS
Prenos znanja: predavanja, delavnice, dnevi odprtih vrat	- Delavnica - zaradi epidemioloških razmer ni bila realizirana - Dan vinogradnikov - 23. 6. 2021 - Dan odprtih vrat - 1. 9. 2021 - Število obiskovalcev: 35-70, odvisno od dogodka
število delavnic, najmanj ena dan vinogradnikov, eden dan odprtih vrat, eden	- 3 predavanja: na dnevu vinogradnikov in dnevu odprtih vrat ter za udeležence izobraževanja NPK vinogradnik 19. aprila 2021 preko spleta
število obiskovalcev, najmanj 30 na dogodek število predavanj, dve ali več	

OSTALE NALOGE STS IVANJKOVCI:

V letu 2021 smo manjši nasad tolerantnih sort (cca. 670 trt), dosadili s sortimentom, ki ga za sajenje v letu 2020 ni bilo mogoče kupiti na trgu. Posajeni sta bili sorti Monarch in Sauvignac ter namizna Muscat bleu. Poskrbeli smo za oskrbo nasada in spremljali odpornost posameznih sort na bolezni.

V okviru izobraževanja smo se udeležili spletnih seminarjev Varstvo vinske trte, esca in rez, Tolerantne sorte Primorske, Tolerantne sorte Podravja in Posavja ter Ekološko vinogradništvo in vinarstvo. Udeležili smo se tudi organiziranih spletnih izobraževanj s področja računalništva in komunikacije na delovnem mestu. V okviru Zavoda Maribor sem sodelovala v delu projekta IPMWORKS, ki se je začel oktobra 2020. Skupaj s sodelavci projektne skupine smo v matičnem nasadu Litmerk v letu 2021 preverili metodo konfuzije ter projekt in metodo predstavili uporabnikom. Sodelavka Maja Ozmec je opravila Usposabljanje za pokuševalce vina, mošta in drugih proizvodov iz grozdja in vina. Na sejmu Agra smo v okviru matičnega zavoda na stojnici KGZS sodelovali z vzorci vin iz mikroviniifikacijske kleti in predstavili delo selekcijskega središča ter se udeležili posveta. V okviru Lombergarjevih dni, ki so potekali preko spleta, smo se udeležili vinogradniškega posveta.

Prav tako smo sodelovali na vseh sestankih, ki so bili sklicani s strani strokovno tehnične koordinacije ali na poziv MKGP. V minulem letu sta bila v živo organizirana dva sestanka izvajalcev in podizvajalcev strokovnih nalog Javne službe v vinogradništvu v Ivanjkovcih in v Vrhpolju ter eden preko spleta. Za strokovne institucije je bila v okviru Javne službe organizirana spletna konferenca, na kateri sem s krajšim predavanjem prisotne informirala o delu službe v letu 2021. Osrednja tema sestanka so bile bolezni vinske trte in dokument skupne kmetijske politike. O slednjem je bilo govora na sestanku s koordinatorjem Javne službe za vinogradništvo na Zavodu v Mariboru, ko je bila organizirana priložnostna degustacija vin tolerantnih sort iz avstrijske poskusne postaje Haidegg. S sodelavci JSKS in svetovalne službe iz Avstrije sem si ogledala nekatere primere dobrih praks iz vinogradništva in vinarstva na območju Ptuja in Haloz.

Realizacija v programu navedene pripravljenosti za sprejem različnih ekskurzij s strani strokovnih institucij in izobraževalnih ustanov je bila v lanskem času zaradi epidemioloških razmer minimalna. V mesecu marcu so imeli v STS-u terenske vaje študentje Agronomije iz BTF Ljubljana. V sklopu vaj smo jim predstavili delo selekcijskega središča. V juniju smo organizirali Dan vinogradnikov, kjer smo udeležencem predstavili nasade, stanje na področju selekcije, varstva vinske trte, novosti nekemičnega zatiranja plevelov v vrstnem prostoru in izkušnje rabe dronov v vinogradništvu.

V začetku meseca septembra smo pripravili Dan odprtih vrat Selekcijskega središča, na katerega smo poleg lokalnih pridelovalcev povabili trsničarje in strokovne službe. Zainteresirani uporabniki in prisotni strokovni sodelavci so se seznanili z ukrepi na področju obvladovanja bolezni lesa in rumenic ter praktičnimi nasveti za povečanje kakovosti pridelka grozdja do trgatve. Planiranih degustacij vzorcev vin, vinificiranih v okviru strokovnih nalog, v predhodnem letu zaradi znanih zdravstvenih razmer nismo izvedli.

V letu 2021 smo realizirali planirane investicije. Izvedena je bila globoka obdelava z založnim gnojenjem in ureditvijo armature ter kupljeni korenjaki s stroški licenčnine za sajenje predvidene obnove matičnjaka. V okviru obnove matičnega nasada smo investicijska sredstva porabili za nakup armature ter ureditev same parcele. Pred obdelavo in setvijo podorine je bilo potrebno zemljišče očistiti, odstraniti motečo vegetacijo in urediti varovalni pas. Manjši del sredstev je bil porabljen za nakup prostornejše avto prikolice, ki jo potrebujemo za prevoze grozdja in organizacijo dela trsničarske proizvodnje.

OCENA USPEHA PRI DOSEGANJU ZASTAVLJENIH CILJEV

Ocenjujem, da smo večino nalog v letu 2021 izvedli v skladu z letnimi cilji programa. Tehnološko vzdrževanje oziroma klasično oskrbo obeh matičnih nasadov in trsnice so nam v drugi polovici vegetacije precej oteževale neugodne vremenske razmere s padavinami, višjimi temperaturami in visoko relativno zračno vlago. Pri prodaji cepljenk, ki se je v letu 2021 nanašala pretežno na proizvodnjo leta 2020 in minimalno na ostanek iz leta 2019, je ostal neprodan manjši del proizvodnje. Porast prodaje smo zabeležili na osnovi napovedi za sajenje matičnih nasadov in dveh manjših naročil, v letu 2020 pa je bil tudi višji izplen prvorazrednih cepljenk. V minulem letu se je povečala prodaja ključev podlag, za cepljenje pa so jih ponovno potrebovali v STS Vrhpolje. Tako kot ostali vinogradniki smo zabeležili dokaj dober pridelek grozdja po količini in kakovosti. Glede na navedeno so bile opravljene planirane vinifikacije v okviru strokovnih nalog, ki jih izvajamo skupaj s KIS-om in FKBV. Prav tako smo v skladu z zakonodajo opravili večino nalog na področju vzdrževalne selekcije matičnih trsov v obeh matičnih nasadih, vzdrževanja repozitorija referenčnih trt in si razmnožili potaknjence klonskih kandidatov. Tako kot predhodna leta smo precej časa namenili tudi izobraževanju, sodelovanju s strokovno tehničnim koordinatorskim v vinogradništvu in kot običajno nekaj predstavitvi delovanja selekcijskega središča, v skladu z možnostmi, ki so nam jih narekemale lanske, prilagojene razmere. Vsekakor je poleg rednih nalog izobraževanju in sodelovanju z drugimi institucijami potrebno nameniti posebno pozornost, čeprav nam tukaj včasih odločitve narekujejo naše naloge in delo, ki je povezano s proizvodnjo na prostem, le-ta pa je močno odvisna od vremenskih razmer.

5. INVESTICIJE

V letu 2021 smo realizirali planirane investicije. Izvedena je bila globoka obdelava z založnim gnojenjem in ureditvijo armature ter kupljeni korenjaki s stroški licenčnine za sajenje predvidene obnove matičnjaka. V okviru obnove matičnega nasada smo investicijska sredstva porabili za nakup armature ter ureditev same parcele. Pred obdelavo in setvijo podorine je bilo potrebno zemljišče očistiti, odstraniti motečo vegetacijo in urediti varovalni pas. Manjši del sredstev je bil porabljen za nakup prostornejše avto prikolice, ki jo potrebujemo za prevoze grozdja in organizacijo dela trsničarske proizvodnje.

Preglednica 10: Specifikacija investicijskih stroškov

Investicijski strošek	Vrednost
Stroški nakupa korenjakov z licenčnino	7.238,23
Nakup bočne protitočne mreže	5.195,71
Nakup avto prikolice s ponjavo	1.899,00
Ureditev armature in globoka obdelava tal z gnojenjem v matičnjaku ter dobava dela armature in ureditev zemljišča z obdelavo ter setvijo podora na parceli za matični nasad	8.167,06
Skupaj	22.500,00

Pripravila:
Vodja STS Ivanjkovci:
mag. Tanja Vaupotič

